

Evde Pozitif Eğitim

Eğitim bir toplumu şekillendiren bireylerin yetişmesinde en önemli faktör olarak görülmektedir. Bundan dolayı insanlık tarihi boyunca ideal eğitimin nasıl olması gerektiği tartışılmaya başlanmıştır. Özellikle “En uygun toplum düzeni nasıl olmalıdır?” gibi sorular temellendirilirken ideal eğitimin de nasıl olması gerektiğinden yola çıkıldığı görülmektedir.

Antik Çağ’da yaşamış filozof Platon’un “Devlet” adlı eserine baktığımızda kendi düşünceleri ile eğitimi şekillendirmeye çalıştığını görmekteyiz. Tarih ilerledikçe Rousseau gibi ünlü düşünürler de eğitimin nasıl şekillenmesi gerektiği konusunda eserler ortaya koymuştur.

Günümüzde ise gerek toplum yaşantısındaki hızlı değişimler gerekse de teknolojideki hızlı değişimler eğitimin nasıl olması gerektiği sorununun sıkça sorulmasına ve günümüz imkanlarına ve ihtiyaçlarına uygun yanıt aramasına sebep olmuştur.

Eğitimin ne olduğu ile ilgili birçok tanım yapılmıştır. Prof. Dr. Selahattin Ertürk’e göre “Eğitim bireyin davranışlarında, kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istendik değişimler meydana getirme süreci.” olarak ele alınmıştır. Bu tanımdan da yola çıktığımızda eğitimin bireyin yaşantısında ayrı bir durum olarak görmenin mümkün olmadığını söyleyebiliriz.

Bu durumun sonucu olarak özellikle son zamanlarda pozitif eğitim anlayışı daha fazla önem kazanmaktadır. Mademki tanımın en önemli kısımlarından biri yaşantıdır o zaman eğitim sadece okullarda verilen bir kısmın çok çok ötesinde değerlendirilmelidir.

Bu nedenle bu ayki yazımızda pozitif bir eğitim için öğrencilerin yaşantılarının önemli bir kısmını oluşturan aile içerisinde nelere dikkat etmemiz gerektiği üzerine duracağız.

Üzerinden durmamız gereken kısımlardan biri ilk olarak güvenlik ihtiyacı olacaktır. Abraham Maslow’un ihtiyaçlar piramidinin yemek yeme, su içme gibi fizyolojik ihtiyaçlardan hemen sonraki

basamağının güvenlik ihtiyacı olduğunu görmekteyiz. Bireyler kendilerini güvende hissettikleri ortamlarda gelişimlerini tam olarak sağlayabilirler.

Bir öğrenci, içinde yaşadığı aile bireylerinden gerekli ilgi ve sevgiyi görüyorsa her zaman kendisini daha huzurlu hissedecektir. Bu yüzden pozitif bir eğitim için ilk yapmamız gereken ne şart altında olursa olsun çocuğumuza ona güvendiğimizi belli etmektir.

Çocuğun kendisini güvende hissetmesini sağlayacak en önemli faktörlerden biri ailesinin ona karşı göstermiş olduğu tutumdur. Bir olay karşısında anne farklı baba farklı yorum yaparsa çocuk doğal olarak ne yapması gerektiği konusunda kafa karışıklığı yaşayacaktır. Bu yüzden aile bireylerinin ortak karar alıp ortak davranışlar göstermesi önemlidir.

Bunun için de kuralların ortak bir şekilde belirlenmesi ve sebepleri ile birlikte açıklanması önemli olacaktır. Kurallar mevcut düzenin korunması için gereklidir. Aynı şekilde ailelerin evdeki düzeni sağlamak adına da kendi içinde koymuş olduğu bazı kurallar olması doğaldır. Çocuğun bu kurallara uygun davranması için öncelikle kurallar hakkında söz sahibi olması ve onun da fikirlerinin önemsendiğini bilmesi gerekmektedir. Ortak alınan bu kurallar açıklayıcı bir şekilde çocuklara anlatılmalı ve bu kuralın neden gerekli olduğu kendisi ile paylaşılmalıdır.

Tabii ki burada örnek olma davranışı da önem kazanmakta. Çünkü çocuklar duyduklarından daha çok gördüklerini yapmaya meyillidirler. Bu sebeple çocuğumuzdan beklediğimiz bir davranışı biz örnek olarak kendisine göstermeliyiz. Ona "Fazla televizyon izleme, kitap oku!" diyor ve sonrasında biz televizyonun karşısında saatlerce zaman geçiriyorsak çocuk bizim söylediğimizden çok davranışımıza odaklanacağı için etkili olmayacaktır.

Bu yüzden aileler pozitif bir eğitim için çocuklarında görmek istedikleri davranışların ilk örneklerini kendi yaşantıları yoluyla onlara göstermelidir.

Eğitim ile ilgili yapılan hataların başında çoğu zaman eleştiriyi nasıl kullanmamız gerektiğini bilmemek gelmektedir. Bu durumda aileler genelde iki farklı davranış ortaya koymaktadır. İlk davranış çocuğunun hiçbir davranışını eleştirmek, kritik etmemektir. Bu yaklaşım sonucu çocuk ne hata yaparsa yapsın mazur görülüp üstünde durulmamakta, hataları konusunda destek olunmayan bir çocuk da neyi nerede yanlış yaptığını bilmediği için değiştirme şansına sahip olamamaktadır.

İkinci davranış şekli ise çocuğunun her davranışını olumsuz bir şekilde eleştirmek şeklindedir. Örnek olarak bir öğrenci düşünün; sınavda 95 almış, büyük bir sevinç ile eve gidiyor ve bu haberi ailesine vermek için heyecanlanıyor çünkü aldığı not her ne kadar tam puan olmasa da o sınavda sınıfta alınan en yüksek not. Ailesine notunu söylediğinde hiç beklemediği şekilde "Neden 100 almadın?" sorusuyla karşılaşılıyor. Bu durumda o öğrencide, ne yaparsam yapayım ailem beni takdir etmeyecek, düşüncesinin oluşmasına tabiri caizse "ağızla kuş tutsam yaranamam" düşüncesinin oluşmasına neden olmaktadır. Böyle düşünen bir öğrenci ise kısa sürede çalışmaya karşı istek ve azmini kaybeder.

Tabii ki buradan çıkartılacak olan sonuç "Hiç eleştiri yapmayalım mı?" şeklinde olmamalıdır. İlerleme ve gelişmenin olması için eleştirinin olması da önemli bir şart olarak görülmektedir. Bu yüzden eleştiri yaparken yıkıcı olmaktansa yapıcı yönde olmaya dikkat etmemiz gerekmektedir.

Pozitif bir eğitim için gerekli olan yapıcı eleştirinin ise en önemli noktası çocuğun karakterine, kişiliğine yönelik olumsuz eleştirilerden uzak durup davranışı üzerine odaklanmak olacaktır. Sınavda istediği sonucu alamamış bir öğrenci dışarıya her ne kadar bunu yansıtmamaya çalışsa da onun üzüntüsünü içinde yaşar. Böyle bir durumda kişiliğine yapılacak olan her türlü eleştiriye karşı vereceği tepkiler de daha sert olacaktır. Böyle bir durumla karşılaştığımızda ilk olarak bu durumun onun için anlamının ne olduğunu, neler hissettiğini anlamaya çalışalım. Diğer basamakta ise sert bir eleştiri üslubu takınmadan bir sonraki sınavlarda tekrar aynı sonucu almamak ve üzüntüyü yaşamamak için hangi davranışlarımızın değişmesi gerektiği konusunda ortak kararlar alalım.

Bunun için aile, çocuğun yaşına uygun olarak göstermiş olduğu hatalı davranışın sonuçlarının neler olabileceğini ona anlatmalı hatta akılda kalıcı olması bakımından çevresinden tanıdığı kişilerden de yola çıkarak örnekler vermeli. Üstün Dökmen'in de bir yazısında dediği gibi "Nasıl evimizdeki bir makine bozulduğunda karşısına geçip sadece çalış demiyor, onu tamir etmenin yollarını arıyorsak çocuğunda bir davranışında olumsuzluk gördüğümüzde sadece yapma demek yerine bu davranışın kendisine getirecek sonuçları hakkında onu bilgilendirebiliriz."

KADİR ÇÖMCÜ

Okyanus Kolejleri / Ortaokul
Matematik Bölüm Başkanı

